

Nivelul de trai al populației din municipiul Chișinău în anul 2024

1. Veniturile disponibile ale gospodăriilor

Bunăstarea populației este determinată de veniturile disponibile și cheltuielile de consum ale populației. Acești doi indicatori, componența și dinamica lor în mare parte identifică nivelul de trai al oamenilor în țară.

Veniturile disponibile ale populației reprezintă totalitatea veniturilor bănești sau sub o altă formă, obținute din diferite tipuri de activități, dintre care: activitatea salarială, activitatea individual agricolă sau non-agricolă, activitate din proprietate, prestații sociale, precum și alte surse.

În anul 2024, veniturile disponibile ale populației din mun. Chișinău în medie pe o persoană pe lună au constituit 7 854,7 lei, în creștere cu 6,5% față de anul 2023.

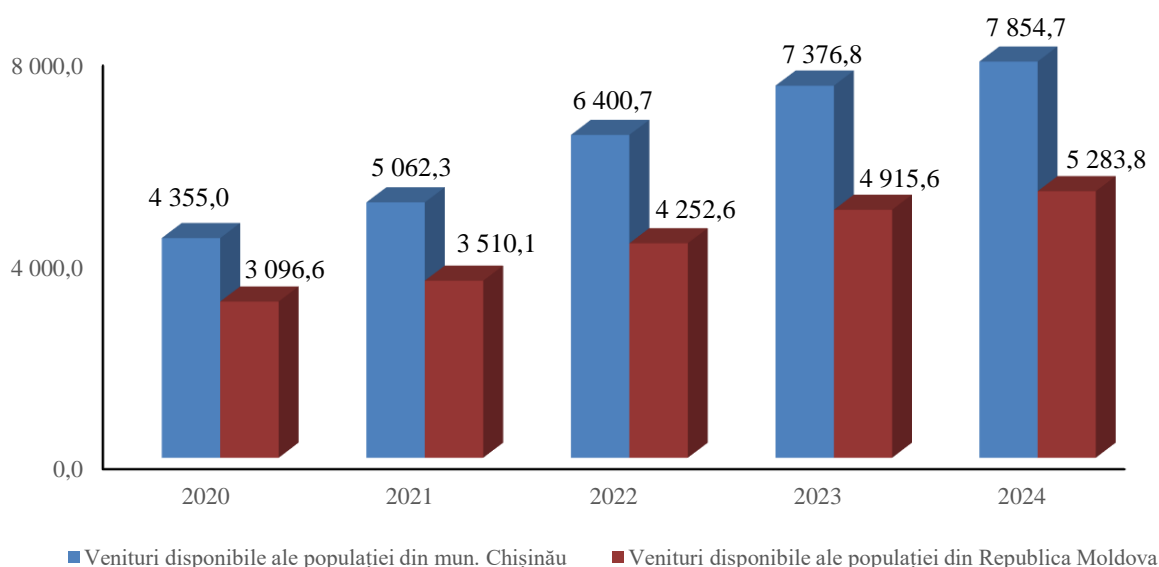

Fig.1 Dinamica veniturilor disponibile ale populației, în perioada 2020 – 2024, lei

Veniturile disponibile ale populației din mun. Chișinău au înregistrat o creștere constantă în ultimii 5 ani, evoluând de la 4 355,0 lei în anul 2020 la 7 854,7 lei în anul 2024, ceea ce reprezintă o majorare cu aproximativ 80% în termeni nominali.

Ritmul de creștere al veniturilor disponibile ale populației a înregistrat variații semnificative în perioada analizată. După o creștere moderată în anul 2021 (+16,2%), dinamica s-a accelerat în anul 2022, atingând o majorare cu 26,4%, cel mai înalt nivel al intervalului analizat, pe fondul redresării economice post-pandemice.

Ulterior, creșterea se temperează, ajungând la +15,3% în anul 2023 și la +6,5% în anul 2024, ceea ce poate fi interpretat atât ca o etapă de stabilizare economică, cât și ca rezultat al reducerii presiunilor inflaționiste și al ajustărilor din piața muncii.

La nivel regional, față de anul 2023, veniturile disponibile ale populației au înregistrat creșteri astfel: *regiunea Nord* - 4 478,3 lei (+11,7%), *regiunea Centru* - 4 286,2 lei (+3,6%) și *regiunea Sud* - 4 100,7 lei (+7%).

După tipul veniturilor disponibile distingem *venituri bănești* și *venituri în natură*, care reprezintă preponderent contravaloarea consumului din sursele proprii. Astfel, în mun. Chișinău, *veniturile bănești* au constituit 97,8% din totalul veniturilor disponibile ale populației, iar *veniturile în natură* – 2,2%.

În comparație, în celelalte regiuni ale țării, ponderea veniturilor în natură a fost mai ridicată: în *regiunea Nord* - 6,4%, în *regiunea Centru* - 7,2% și în *regiunea Sud* - 8,8%. Această diferență se explică prin faptul că, în aceste regiuni, o parte semnificativă a populației obține venituri sub formă de produse agroalimentare sau servicii prestate în natură, în special în gospodăriile rurale, unde schimburile directe și auto-consumul sunt mai frecvente.

În perioada de referință, câștigurile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit a populației, cu o pondere de 68,3% în veniturile disponibile totale, fiind urmate de *veniturile din prestațiile sociale* – 14,2% și *alte venituri (inclusiv transferurile din afara țării)* – 12,8%. Din componența veniturilor din prestațiile sociale fac parte *pensiile* care constituie 11,5% din veniturile disponibile ale populației.

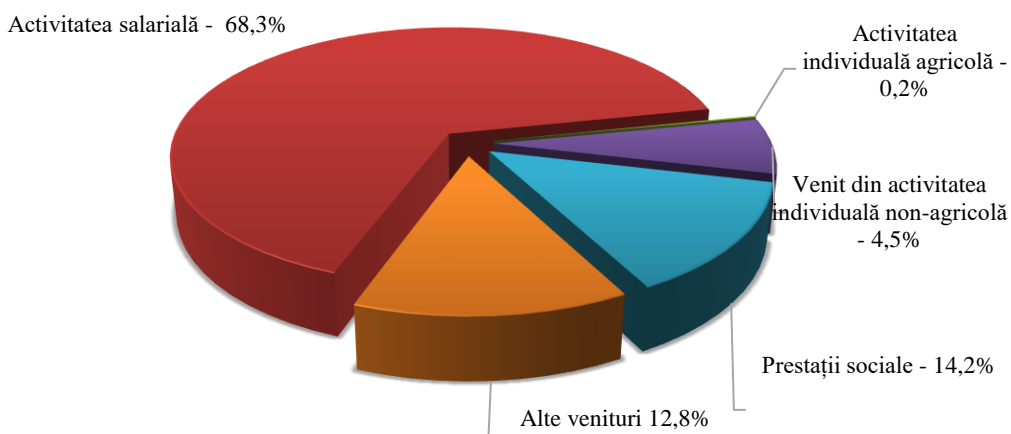

Fig.2 Structura veniturilor disponibile ale populației în mun. Chișinău, în anul 2024

În anul de referință, transferurile bănești din străinătate au continuat să fie o sursă importantă pentru bugetul gospodăriilor din mun. Chișinău, reprezentând 8,3% din veniturile disponibile ale populației.

2. Cheltuielile de consum ale gospodăriilor

Cheltuielile de consum ale populației reprezintă totalitatea cheltuielilor efectuate de gospodăria pentru a achiziționa bunuri și servicii necesare satisfacerii nevoilor de zi cu zi.

În anul 2024, în mun. Chișinău, cheltuielile medii lunare de consum ale populației au constituit în medie pe o persoană 6 445,6 lei, fiind în creștere cu 2,4% față de anul 2023.

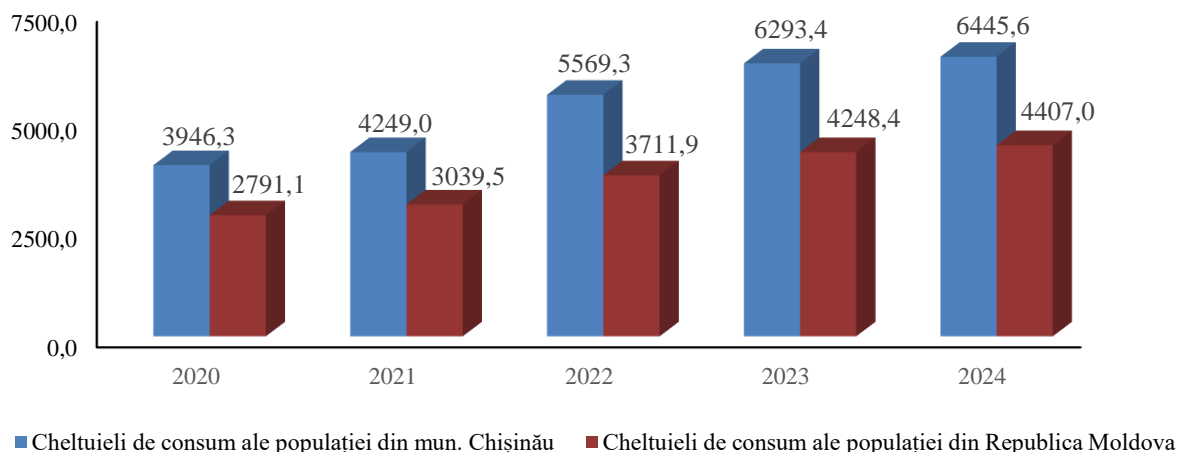

Fig.3 Dinamica cheltuielilor de consum ale populației, în perioada 2020 - 2024, lei

În ultimii 5 ani, cheltuielile de consum ale populației au înregistrat o creștere constantă, cu un ritm mai intens în anul 2022 când a fost înregistrată majorarea cu 31,1% și în anul 2023 – cu 13% condiționată de: creșterea veniturilor disponibile ale populației, ridicarea restricțiilor pandemice și revenirea la consumul de servicii, creșterea costului utilităților și a cheltuielilor obligatorii. Municipiul Chișinău se detașează prin niveluri mai înalte ale cheltuielilor, în contextul unui nivel salarial și cost de trai mai ridicat, precum și accesului la o gamă largă de servicii.

În plan regional, comparativ cu anul 2023, s-a înregistrat majorarea cheltuielilor de consum ale populației după cum urmează: *regiunea Nord* – 3 952,8 lei (+7,3%), *regiunea Centru* – 3 581,0 lei (+0,4%) și *regiunea Sud* – 3 251,8 lei (+4,2%).

Cheltuielile bănești predomină în structura cheltuielilor totale de consum ale populației din mun. Chișinău, reprezentând 97,4%, *cheltuielilor în natură* revenindu-le 2,6%. În comparație, în celelalte regiuni ale țării, ponderea *cheltuielilor în natură* a fost mai ridicată: *în regiunea Nord* – 6,9%, *în regiunea Centru* – 8,6% și *în regiunea Sud* - 11% astfel reflectând importanța autoconsumului sau a agriculturii familiale, care contribuie semnificativ la satisfacerea necesităților alimentare și ale gospodăriei.

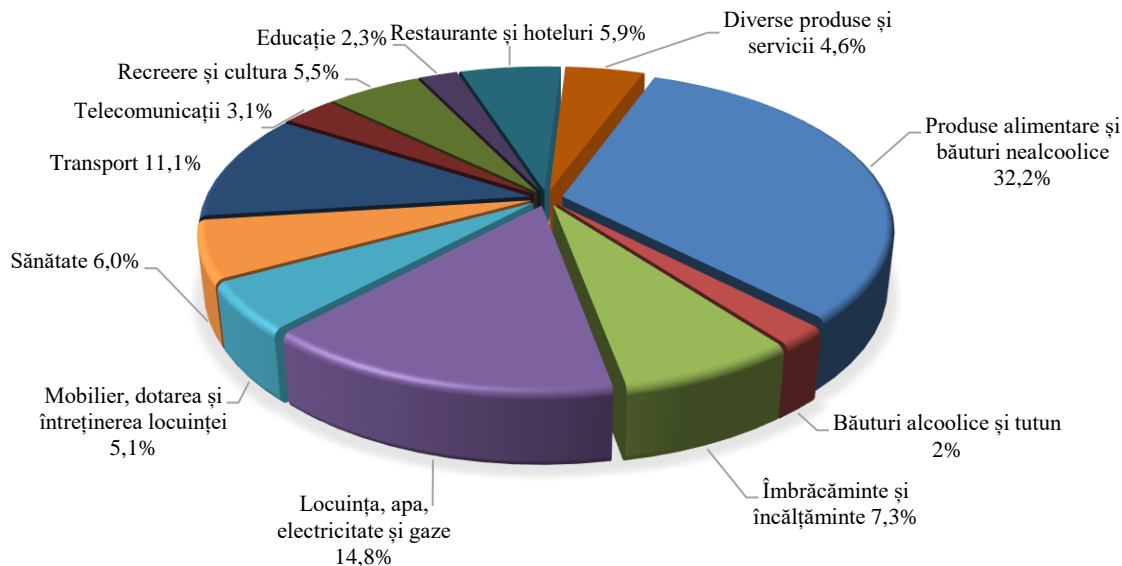

Fig.4 Structura cheltuielilor de consum ale populației din mun. Chișinău, anul 2024

Structura cheltuielilor populației din mun. Chișinău reflectă un model caracteristic unei economii aflate într-un proces de dezvoltare, în care prioritățile financiare ale gospodăriilor sunt orientate predominant spre acoperirea necesităților de bază.

Astfel, *alimentele și băuturile nealcoolice* (32,2%), *costurile pentru locuință, apă, electricitate și gaze* (14,8%) și *cheltuielile de transport* (11,1%) cumulează împreună peste 58% din totalul cheltuielilor. Această pondere ridicată indică o presiune semnificativă asupra bugetului familial, care limitează resursele disponibile pentru investiții în domenii precum: educația, sănătatea, recreerea sau economisirea – elemente esențiale pentru creșterea calității vieții pe termen lung.

Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru: procurarea de *îmbrăcăminte și încălțăminte* – 7,3%, *sănătate* – 6%, *restaurante și hoteluri* – 5,9%, *recreere și cultură* – 5,5%, *mobilier, dotarea și întreținerea locuinței* – 5,1%.

Cheltuielile pentru educație au constituit doar 2,3% din cheltuielile de consum ale populației ceea ce sugerează fie o dependență ridicată de servicii publice gratuite/subvenționate, fie că presiunea costurilor de trai diminuează posibilitățile populației de a investi în formarea profesională.

3. Indicatorii sărăciei

În anul 2024, pragul sărăciei absolute în Republica Moldova a constituit în medie pe lună pe o persoană 3 493,3 lei și, respectiv, **rata sărăciei absolute** a constituit 33,6%, cu o rată semnificativ mai mare în mediul rural (42,9%) decât în mediul urban (21,6%).

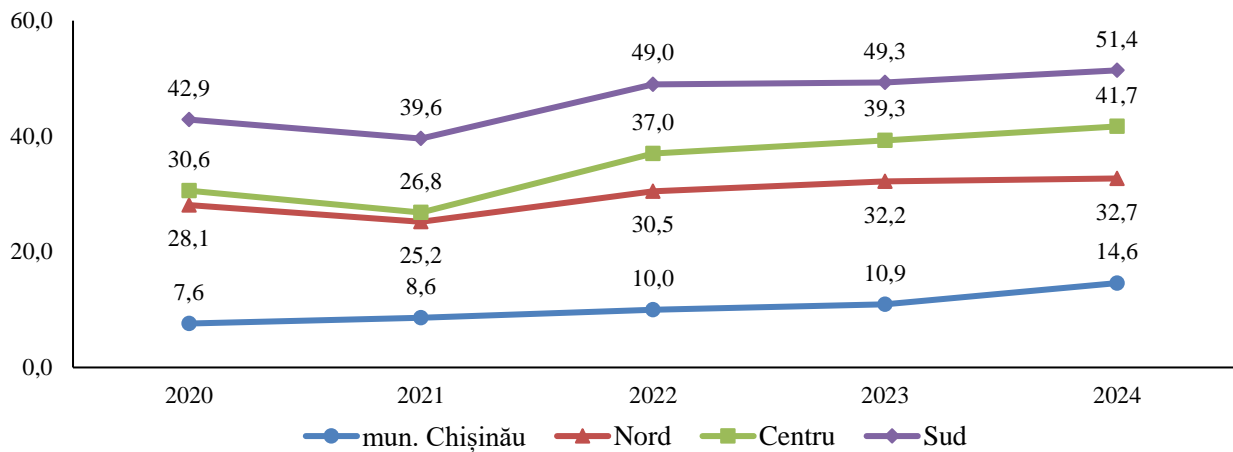

Fig.5 Dinamica ratei sărăciei absolute în profil regional (%), în anii 2020 – 2024

Sărăcia este inegal distribuită și în profil regional. Ponderea celor săraci crește de la nord spre sud, respectiv, în regiunea Nord rata sărăciei absolute a constituit 32,7%, în regiunea Centru – 41,7%, iar în regiunea Sud – 51,4%. În mun. Chișinău s-a înregistrat cea mai mică rată a sărăciei absolute pe țară – 14,6%.

Totodată, se constată că mun. Chișinău a înregistrat cea mai mare creștere a nivelului sărăciei în anul 2024 comparativ cu anul precedent și anume cu 3,7 p.p., fiind condiționată de majorarea accentuată a costurilor de trai în mediul urban, în special pe segmentul cheltuielilor pentru locuință, utilități, servicii și produse alimentare.

Un alt indicator important în analiza nivelului de trai este **rata sărăciei extreme** care reprezintă proporția populației care trăiește sub un anumit prag minim de venit sau consum, considerat necesar pentru a acoperi strict nevoile de bază pentru supraviețuire, cum ar fi: alimentația, îmbrăcămintea și locuința.

În anul 2024, pragul sărăciei extreme la nivel național a constituit în medie pe lună pe o persoană 2 817,1 lei și, respectiv, rata sărăciei extreme a constituit 15,4%, cu o rată de 8,9% în mediul urban și 20,5% în mediul rural.

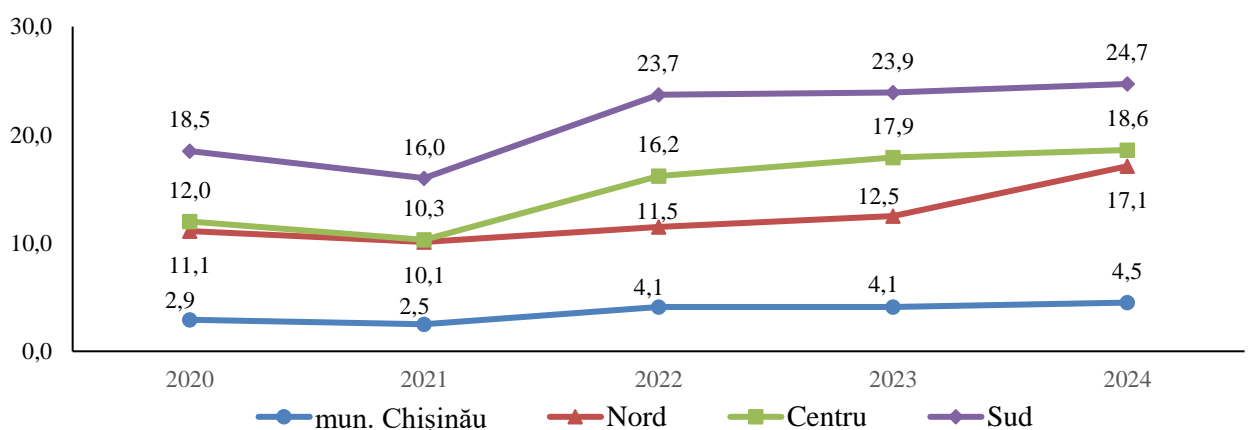

Fig.6 Dinamica ratei sărăciei extreme în profil regional (%), în anii 2020 – 2024

În perioada anilor 2020 - 2024, rata sărăciei extreme în Republica Moldova a înregistrat o evoluție ascendentă, cu diferențe teritoriale semnificative. Dacă în primii doi ani, nivelul sărăciei extreme a fost relativ stabil, începând cu anul 2022 se constată o creștere accentuată în toate regiunile, influențată de crizele suprapuse precum: pandemia, inflația, instabilitatea economică generată de contextul regional.

4. Condițiile de trai ale populației

Condițiile de trai reprezintă un indicator important al bunăstării populației, acestea oferind populației satisfacerea necesităților de ordin biologic, psihologic și social. În acest context, caracteristicile gospodăriilor devine un factor esențial în înțelegerea diferențelor privind riscul de sărăcie și nivelul condițiilor de trai.

După statutul socio-economic al gospodăriei se constată că, gospodăriile în care membrii acestora sunt *salariați* constituie 64,8% din numărul total de gospodării din mun. Chișinău, gospodării ale *pensionarilor* – 23,9%, iar ale *lucrătorilor pe cont propriu în activități neagricole* – 4,5%.

În funcție de tipul gospodăriei, datele statistice indică că în perioada de referință circa 35% din gospodăriile din mun. Chișinău sunt alcătuite *dintr-o singură persoană*; 21,7% - *dintr-un cuplu familial fără copii*; 20,3% - *cuplu familial cu copii*; 11,1% - *alte gospodării fără copii*; 7,7% - *alte gospodării cu copii*, iar 4,2% din gospodării sunt formate *dintr-un părinte singur cu copii*.

Pentru a determina gradul de bunăstare a populației este necesar să se ia în calcul ansamblul de proprietăți ce le dețin cetățenii și anume: locuințe private, autoturisme și loturi de pământ. La nivelul mun. Chișinău, se constată că 86,9% din populație deține o *locuință privată*, iar 13,1% - o *locuință închiriată*.

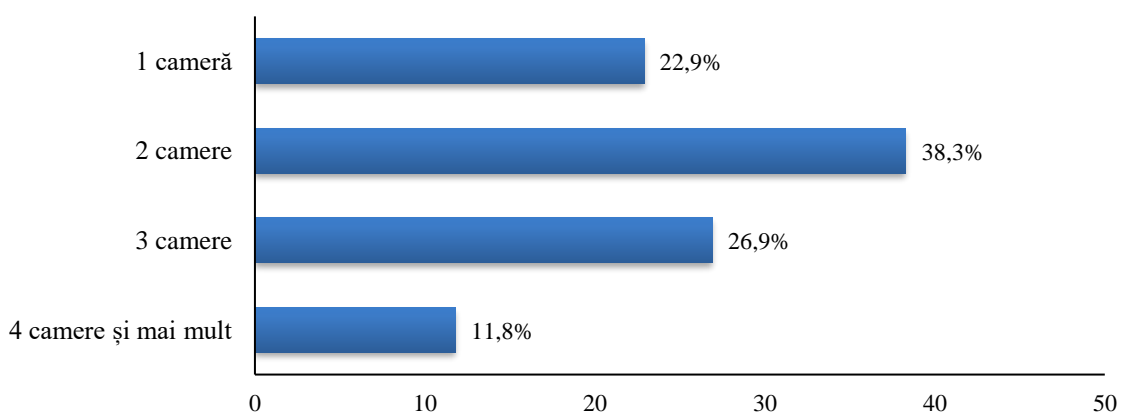

Fig.6 Repartizarea locuințelor din mun. Chișinău după numărul de camere de locuit, anul 2024

Cea mai răspândită categorie de locuințe din mun. Chișinău o constituie locuințele cu 2 camere, reprezentând 38,3% din totalul gospodăriilor, după care urmează: locuințele cu 3 camere - 26,9%, cu 1 cameră - 22,9%, iar cele cu 4 camere și mai multe - 11,8%.

În anul 2024, majoritatea gospodăriilor au avut acces la utilități și servicii de bază: 98% - la apeduct; 98% - la sistemul de canalizare; 83,7% la gaze din rețea și 86,7% - la conexiune la Internet. Toate locuințele, în proporție de 100%, sunt echipate cu iluminare electrică.

Condițiile de trai ale populației sunt influențate semnificativ de accesul la bunuri de folosință îndelungată în gospodării, cum ar fi: aparatele electrocasnice, accesoriile pentru confort sau alte dotări. Aceste bunuri îmbunătățesc calitatea vieții și contribuie la o mai mare eficiență în gestionarea treburilor casnice, reducând astfel efortul și timpul necesar pentru activitățile zilnice.

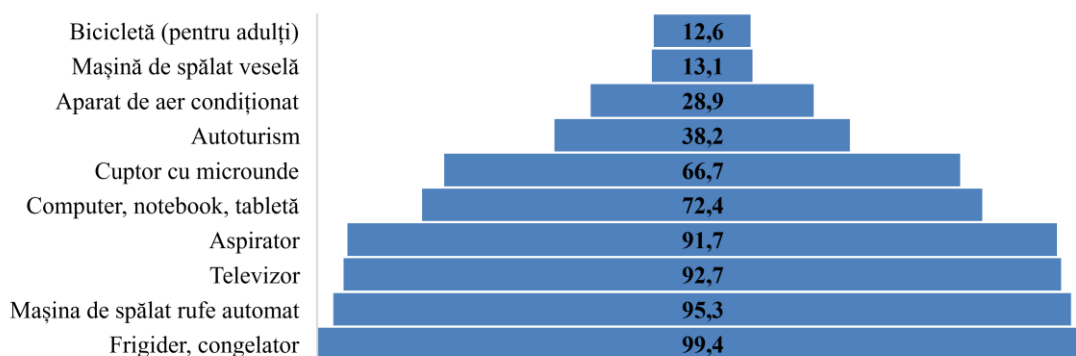

Fig.7 Nivelul de dotare a gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată (%), în anul 2024

În profil regional, se atestă o pondere înaltă a populației ce deține loturi de pământ ca rezultat al amplasării teritoriale, în intervalul de 80 - 90% comparativ cu mun. Chișinău (26,3%). Totodată, în planul deținerii unui autoturism, în zonele țării se atestă cote mai reduse în intervalul de 20 - 30% față de mun. Chișinău (38,2%).

5. Forța de muncă

Corelația dintre forța de muncă și nivelul de trai este una fundamentală și interdependentă. Calitatea și stabilitatea forței de muncă influențează direct nivelul de trai al populației, iar un nivel de trai ridicat contribuie, la rândul său, la dezvoltarea unei forțe de muncă sănătoase și productive.

În perioada 2020 - 2024, piața forței de muncă din mun. Chișinău a prezentat o evoluție moderată, influențată de factori structurali și conjuncturali. Populația activă din mun. Chișinău a crescut de la 258,5 mii persoane în anul 2020 la 287,7 mii persoane în anul 2024, iar numărul persoanelor ocupate s-a majorat de la 246,6 mii la 277,5 mii în aceeași perioadă de timp.

Tabelul nr.1 Dinamica forței de muncă din mun. Chișinău, 2020 - 2024

INDICATORI	2020	2021	2022	2023	2024
Activi	258,5	247,0	255,4	280,0	287,7
Ocupați	246,6	238,8	246,0	268,2	277,5
Șomeri BIM	11,9	8,2	9,4	11,7	10,2

Nivelul șomajului, măsurat conform definiției BIM¹, a rămas relativ redus, oscilând între 8 și 12 mii persoane, ceea ce sugerează o capacitate de absorbție a forței de muncă relativ stabilă, dar și o dimensiune redusă a ofertei de locuri de muncă formale.

Comparativ cu media națională, Chișinăul se distinge prin rate de activitate și ocupare constant superioare. În 2024, rata de activitate a populației din mun. Chișinău (52,7%) depășea cu peste 8,2 p.p. valoarea corespunzătoare la nivelul Republicii Moldova (44,5%), iar rata de ocupare (50,8%) se situa cu 8,1 p.p. peste media națională (42,7%).

Tabelul nr.2 Evoluția ratelor de activitate, ocupare și șomaj a populației, 2020 - 2024

Nivelul	Indicator	2020	2021	2022	2023	2024
Republica Moldova	Rata de activitate	40,3	41,1	41,8	45,1	44,5
	Rata de ocupare	38,8	39,8	40,5	43,1	42,7
	Rata șomajului	3,8	3,2	3,1	4,6	4,0
Mun. Chișinău	Rata de activitate	51,2	50,9	52,5	51,3	52,7
	Rata de ocupare	48,8	49,2	50,6	49,1	50,8
	Rata șomajului	4,6	3,3	3,7	4,2	3,6

Totodată, rata șomajului se menține apropiată de nivelul general al țării, cu valori în jur de 3,5-4,0%. Aceste diferențe subliniază caracterul particular al pieței muncii din mun. Chișinău, marcat de oportunități de angajare mai diversificate și de o concentrare a activităților economice cu productivitate superioară.

În anul 2024, rata de activitate a bărbaților (59,0%) este cu 11,4 p.p. mai ridicată decât a femeilor (47,6%), iar rata de ocupare reflectă un decalaj similar. În schimb, nivelul șomajului nu prezintă diferențe semnificative între sexe, situându-se la aproximativ 3,5 - 3,6%. Distribuția pe vârste evidențiază un grad scăzut de integrare a tinerilor: doar 27,9% dintre persoanele între 15 și 24 de ani sunt active pe piața muncii, iar rata de ocupare este de 25,3%, însoțită de un șomaj de 9,3%. Aceste valori contrastează puternic cu grupele de vârstă mijlocie (35 - 54 de ani), unde ratele de activitate și ocupare depășesc 70%, iar șomajul scade sub 2%.

¹ - **Șomeri conform definiției BIM** sunt persoanele de 15 ani și peste, care: a) în cursul săptămânii de referință nu erau ocupate conform definiției persoanelor ocupate; și b) erau disponibile să muncească, adică erau disponibile să ocupe un loc de muncă remunerat sau să desfășoare o activitate independentă în termen de două săptămâni după săptămâna de referință; și c) căutau activ un loc de muncă, adică fie au făcut demersuri concrete în perioada de patru săptămâni care s-a încheiat cu săptămâna de referință pentru a căuta un loc de muncă remunerat sau pentru a desfășura o activitate independentă, fie au găsit un loc de muncă unde urmează să înceapă activitatea în termen de cel mult trei luni de la sfârșitul săptămânii de referință.

6. Indicatorii socio – culturali

Învățământul, cultura și sportul joacă un rol central în creșterea nivelului de trai, prin impactul lor direct asupra dezvoltării personale, sănătății, economiei și coeziunii sociale. Aceste domenii contribuie la o societate mai sănătoasă, educată și armonioasă, unde calitatea vieții este mai bună.

Tabelul nr. 3. Date generale privind instituțiile de învățământ din mun. Chișinău, în anul 2024

	Tipul instituției	
1.	Numărul de instituții de educație timpurie:	178
	- copii, mii persoane	38,6
2.	Instituții de învățământ primar și secundar general:	156
	- elevi, mii persoane	107,5
3.	Instituții de învățământ profesional tehnic secundar:	11
	- elevi, mii persoane	5,7
4.	Instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar:	22
	- elevi, mii persoane	21,0
5.	Instituții de învățământ superior dintre care:	12
	- publice	8
	- private	4

Datele prezentate reflectă o rețea educațională bine dezvoltată în mun. Chișinău, care asigură accesul populației la toate treptele de învățământ. În anul 2024, în capitală activau 178 de instituții de educație timpurie, frecventate de circa 38,6 mii de copii și 156 de instituții de învățământ primar și secundar general, cu un efectiv de 107,5 mii de elevi. Rețeaua instituțiilor de învățământ profesional tehnic era constituită din 11 unități de nivel secundar (5,7 mii elevi) și 22 de unități postsecundare (21,0 mii elevi), ceea ce denotă o orientare crescândă către formarea profesională practică. În același timp, mun. Chișinău găzduia 12 instituții de învățământ superior, consolidându-și poziția de principal centru universitar al țării.

Rețeaua instituțiilor culturale din mun. Chișinău cuprindea în anul 2024 un număr de: 49 biblioteci publice, 20 case de cultură, 12 teatre profesionale și 13 muzee, inclusiv filiale.

Totodată, mun. Chișinău dispune de: 6 stadioane, 334 construcții sportive de plan (terenuri și câmpuri), 200 săli sportive și 18 bazine de înot. Această dotare asigură cadrul necesar atât pentru activitatea sportivă de performanță, cât și pentru practicarea exercițiului fizic în rândul populației și desfășurarea educației fizice în sistemul de învățământ.

Generalizări:

- În anul 2024, veniturile disponibile ale populației în medie pe o persoană pe lună, în mun. Chișinău au constituit 7 854,7 lei, în creștere cu 6,5% față de anul 2023 dintre care 97,8% reprezintă *venituri bănești*, iar 2,2% - *venituri în natură*;

- La nivel regional, veniturile disponibile ale populației au constituit: în *regiunea Nord* - 4 478,3 lei, *regiunea Centru* - 4 286,2 lei și *regiunea Sud* - 4 100,7 lei. Diferențele semnificative dintre veniturile disponibile ale populației din mun. Chișinău și cele din regiunile Nord, Centru și Sud se datorează concentrării activităților economice și a investițiilor în capitală. De asemenea, mun. Chișinău atrage forță de muncă calificată și specializată, iar nivelul costului vieții și infrastructura mai dezvoltată stimulează venituri superioare;

- Câștigurile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit a populației, cu o pondere de 68,3% în veniturile disponibile totale ale populației din mun. Chișinău, fiind urmate de veniturile din prestațiile sociale - 14,2% și alte venituri (inclusiv transferurile din afara țării) - 12,8%;

- În anul 2024, cheltuielile medii lunare de consum ale populației din mun. Chișinău au constituit în medie pe o persoană 6 445,6 lei, cu 2,4% mai mult comparativ cu nivelul anului precedent dintre care *cheltuielile bănești* constituie 97,4% în structura cheltuielilor totale de consum, iar 2,6% - *cheltuieli în natură*;

- Principalele destinații ale cheltuielilor efectuate de gospodării sunt: cheltuielile pentru *produse alimentare și băuturi nealcoolice* - 32,2%; plățile pentru *locuință, apă, electricitate și gaze* - 14,8%; achitarea serviciilor de *transport* - 11,1%; procurarea de *îmbrăcăminte și încălțăminte* - 7,3%;

- La nivel regional, în anul 2024, rata sărăciei absolute a populației a fost de 14,6% în mun. Chișinău, 32,7% - în regiunea Nord, 41,7% - în regiunea Centru și 51,4% - în regiunea Sud;

- În perioada de referință, se constată că 86,9% din populație din mun. Chișinău deține o *locuință privată*, iar 13,1% - o *locuință închiriată*. Cea mai răspândită categorie de locuințe din mun. Chișinău o constituie locuințele cu 2 camere, reprezentând 38,3% din totalul gospodăriilor după care urmează locuințele cu 3 camere - 26,9%, cu 1 cameră - 22,9%, iar cele cu 4 camere și mai multe - 11,8%;

- În anul 2024, forța de muncă (populația activă de 15 ani și peste) din mun. Chișinău a constituit circa 287,7 mii persoane, fiind în creștere cu 2,8% față de anul 2023, cu o rată de ocupare de 50,8% cu 8,1 p.p. mai mare față de media națională (42,7%).

**Șefa Direcției economie, analiză
și dezvoltare durabilă**

Veronica Onufrei